

Seletuskiri

Eesti Panga seaduse muutmise seaduse eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Eelnõu muudetakse Eesti Panga Nõukogu moodustamise aluseid ja tingimusi. Eelnõu algatab Riigikogu rahanduskomisjon.

Seaduseelnõu vajab vastuvõtmiseks Riigikogu koosseisu hääلteenamust.

2. Seaduse eesmärk

Seaduse eesmärk on täpsustada Eesti Panga Nõukogu koosseisu moodustamist ning nõukogu liikmele esitatavaid nõudeid ja tingimusi.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kuuest punktist, millega muudetakse Eesti Panga Nõukogu puudutavaid regulatsioone Eesti Panga seaduses. Eelnõu punktiga 1 muudetakse Eesti Panga seaduse paragrahvi 6 ning täpsustatakse nõukogu koosseisu moodustamise lähtekohti. Lisatakse nõue, mille kohaselt peavad nõukogus olema esindatud kõik Riigikogusse kuuluvad erakonnad ja lisaks kuuluvad sinna valdkonna asjatundjad. Eesti Panga Nõukogu koosseis peab peegeldama Eesti Panga aruandekohustust Riigikogu ees. Seetõttu on kohane kui nõukogu koosseisu kuuluvad kõikide Riigikogus esindatud erakondade esindajad. Muudatustega täpsustatakse, et Riigikogu fraktsioonid nimetavad oma esindaja ja Eesti Panga Nõukogu esimees nimetab valdkonna asjatundjad. Selles, et Riigikogu nimetab ametisse Eesti Panga Nõukogu esimehe ja liikmed, väljendub Eesti Panga poliitiline sõltumatus täidesaatvast võimust. Nõukogu on eelkõige kontrollorgan, mis võtab vastu otsuseid kõige olulisemates küsimustes, nimetab ametisse juhtivad Eesti Panga ametnikud ning teostab nende tegevuse üle järelevalvet.

Punktidega 2 ja 3 muudetakse Eesti Panga seaduse paragrahvi 7 ning täpsustatakse, et Eesti Panga Nõukogu esimehel on nõukogu töös osalemiseks piisavad teadmised ja kogemused. Samuti täpsustatakse, et Eesti Panga Nõukogu esimeest ei nimetata ametisse rohkem kui kaheks järjestikuks ametiajaks. Vastavad nõuded sarnanevad punktides 5 ja 6 Eesti Panga Nõukogu liikmete kohta sätestatavaga.

Punktidega 4–6 muudetakse Eesti Panga seaduse paragrahvi 8 ning täpsustatakse, et Eesti Panga Nõukogu esimees peab nõukogu uue koosseisu kandidaadid esitama Riigikogule hiljemalt kuus kuud enne volituste tähtaja saabumist. Täpsustatakse, et nõukogu liikmetel peab olema nõukogu töös osalemiseks piisavad teadmised ja kogemused ning Eesti Panga Nõukogu liiget ei või ametisse nimetada rohkemaks kui kaheks järjestikuseks ametiajaks.

Nõukogu esimehe ja liikmete ametiaja piiramine on osa heast juhtimistavast. See tagab, et nõukogu liikmed vahelduvad, tuues uut kompetentsi ja värskust organisatsiooni arengusse ja juhtimisse, vältides samade isikute liigset mõju organisatsiooni arengule. Nõukogu tööks vajalike teadmiste ja kogemuste nõude lisamine on elementaarne juhtimis põhimõte, mis kehtib näiteks börsil noteeritud ettevõtetele ja teistele ühingutele, kes lähtuvad Heast Ühingujuhtimise Tavast. Eesti Panga Nõukogu koosseisu kinnitamiseks on vaja Riigikogu koosseisu kahekolmandikulist enamust.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole otseselt seotud Euroopa Liidu õigusega. Euroopa Liidu liikmesriikide ametiasutused on aga kohustatud konsulteerima Euroopa Keskpannaga iga Euroopa Keskpanna pädevusvaldkonda kuuluva õigusakti eelnõu puhul (Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) art 127 lg 4).

Euroopa Liidu Nõukogu 29.06.1998 otsuse nr (riikide ametiasutuste konsulteerimise kohta Euroopa Keskpannaga seoses õigusaktide eelnõudega) artikli 2 lõike 1 kohaselt konsulteerivad riikide ametiasutused Euroopa Keskpannaga iga selle pädevusvaldkonda kuuluva õigusakti eelnõu puhul, sealhulgas järgmisi küsimusi reguleerivate õigusaktide eelnõude puhul:

- 1) valuutaküsimused;
- 2) maksevahendid;
- 3) riikide keskpangad;
- 4) raha-, finants-, pangandus-, maksesüsteemide ja maksebilansi statistika kogumine, koostamine ja levitamine;
- 5) makse- ja arveldussüsteemid;
- 6) finantsinstitutsioonidele kohaldatavad reeglid, kuivõrd need mõjutavad oluliselt finantsinstitutsioonide ja turgude stabiilsust.

Nõukogu otsuse 98/415/EÜ preambuli lõike 3 kohaselt ei ole artiklis 2 toodud valdkondade loetelu ammendav.

Riikide keskpanku puudutavate õigusaktide eelnõude puhul kuuluvad Euroopa Keskpanna pädevusvaldkonda eelkõige küsimused, mis käsitlevad õigusnorme, mis mõjutavad riikide keskpankade või nende juhtorganite liikmete staatust, eriti nende sõltumatuse erinevaid aspekte.

6. Seaduse mõjud

Seadusel on positiivne mõju Riigikogu mandaadi täitmisele ja see toetab ühtlasi Eesti Panga iseseisvust. Eesti Pank on aruandekohustuslik ainult Riigikogu ees. Nii on Riigikogu ainuke institutsioon, kel on parlamentaarse seire ülesanne tegevõimust sõltumatu Eesti Panga üle. Riigikogu seotus Eesti Pangaga läbi nõukogu töö aitab mõlemal institutsioonil oma ülesandeid täita parimal moel.

Eelnõus esitatud muudatus ei mõjuta regionaalarengut, elu- ja looduskeskkonda, täidesaatva riigivõimu asutuste korraldust ega riigi julgeolekut ja välissuhteid, mistõttu ei ole mõju olulisust nendes valdkondades hinnatud.

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Seaduse rakendamisega ei kaasne täiendavaid kulusid riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevustele.

8. Rakendusaktid

Seaduse vastuvõtmisega ei kaasne uute rakendusaktide vastuvõtmist.

9. Seaduse jõustumine

Seadus jõustub üldises korras.

10. Eelnõu koostööstamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Euroopa Keskvangaga tuleb konsulteerida õigusakti eelnõu menetlemise sellel etapil, mis võimaldab enne sisuliste otsuste langetamist Euroopa Keskvangaga arvamust arvesse võtta (nõukogu otsuse 98/415/EÜ art 4). Riigikogu komisjoni algatatud eelnõu puhul on kohane Euroopa Keskvangaga konsulteerida pärast eelnõu esimese lugemise lõpetamist ja muudatuste panekute läbivaatamist juhtivkomisjonis.

Algatab Riigikogu rahanduskomisjon 17.10.2019

Aivar Kokk
Rahanduskomisjoni esimees